

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-58>

УДК 336.5

АНАЛІЗ СИСТЕМ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

ANALYSIS OF FINANCING SYSTEMS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS OF DIFFERENT FORMS OF OWNERSHIP

Поздєєва Катерина Вікторівна

аспірантка,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3011-903X>

Pozdieieva Kateryna

Boris Grinchenko Kyiv University

Стаття присвячена актуальним питанням аналізу систем фінансування закладів загальної середньої освіти різних форм власності в Україні на прикладі міста Києва. Визначено, освіта є пріоритетом державної політики України і за законодавством України кожна особа має право на доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти. Визначено, що заклади загальної середньої освіти фінансуються за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством України. Визначено, що за законодавством України заклади загальної середньої освіти можуть мати державну, комунальну та приватну форму власності. Кількість закладів загальної середньої освіти приватної форми власності в місті Києві, які отримують освітню субвенцію, почала зростати у 2020 р., і в 2023 р. питома вага кількості цих закладів склала 21,66% від загальної кількості закладів загальної середньої освіти. За результатами проведеного аналізу встановлено, що питома вага фактичних витрати бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік в закладі загальної середньої освіти приватної форми власності у порівнянні із закладом загальної середньої освіти комунальної форми власності склала у 2023 р. 26,86%.

Ключові слова: система загальної середньої освіти, фінансування, заклади загальної середньої освіти, приватна форма власності, комунальна форма власності, освітня субвенція.

The article is devoted to the topical issues of analysis of the financing systems of general secondary education institutions of various forms of ownership in Ukraine using the example of the city of Kyiv. It has been determined that education is a priority of the state policy of Ukraine, and according to the legislation of Ukraine, every person has the right to access and obtain a full general secondary education free of charge. It was determined that institutions of general secondary education are financed at the expense of state and local budgets and other sources of financing not prohibited by the legislation of Ukraine. It was determined that according to the legislation of Ukraine, institutions of general secondary education can have state, communal and private forms of ownership. The number of privately owned general secondary education institutions in the city of Kyiv, which receive educational subvention, began to grow in 2020, and in 2023, the specific weight of the number of these institutions amounted to 21.63% of the total number of general secondary education institutions. According to the results of the analysis, it was established that the specific weight of the actual expenditure of budget funds for the provision of the educational process per 1 student per year in a privately owned general secondary education institution compared to a communally owned general secondary education institution amounted to 26.86% in 2023. In 2022, the specific weight of expenditure on wages for employees of general secondary education institutions of the city of Kyiv amounted to 75.83% of the total expenditure on the organization of the educational process. The amount of actual costs for the organization of educational process in general secondary education institutions of Kyiv, which receive an educational subsidy, increased almost twice as compared to the previous 2020, but in 2022 a decrease in financing by 23.00% was noted compared to 2021 and in 2022. The decrease in the amount of financing of private general secondary education institutions at the expense of educational subvention in 2023 is caused by the war in Ukraine.

Keywords: system of general secondary education, financing, institutions of general secondary education, private form of ownership, communal form of ownership, educational subsidy.

Постановка проблеми. Питання обсягів фінансування закладів загальної середньої освіти різних форм власності за рахунок бюджетних коштів є актуальним для теперішнього часу. Враховуючи обмеженість обсягів бюджетних коштів, необхідність фінансування не тільки процесу організації освітнього процесу, а й облаштування укріплень в закладах загальної середньої освіти задля забезпеченості фізичної безпеки учнів під час освітнього процесу в зв'язку із війною в Україні, зростання кількості закладів загальної середньої освіти приватної форми власності, які отримують освітню субвенцію, доцільно проводити наукові дослідження питання систем фінансування закладів загальної середньої освіти різних форм власності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання фінансування розвитку системи загальної середньої освіти в Україні привертає увагу науковців, які присвячують свої праці дослідженням різних аспектів системи освіти. Доцільність використання міжнародного досвіду фінансування закладів загальної середньої освіти для України визначена в статті Дем'янишиної О.А., Гвоздей Н.І., Кірдака О.П. [1]. Аналогічним питанням присвячені праці Литвин Л. та Яроша А.О. [2; 3]. Питання удосконалення фінансування системи освіти України розглянуті у монографії за редакцією Лондара С.Л. [4]. Дослідженню інституційних засад управління фінансовим забезпеченням закладів освіти присвячена стаття Юрченко А.М., Краус К.М., Краус Н.М. [5]. Стан та перспективи фінансування освіти в Україні, зокрема системи загальної середньої освіти, розглянуті у статтях Бучковської Я.Г., Баранецької О.В., Лукашенко Л.В., Бойко Т.Ю. [6–8]. Дослідженню фінансових аспектів прогнозування та розвитку закладів освіти в Україні присвячена стаття Климчук І.О. [9]. Джерела додаткового фінансування загальної середньої освіти в Україні розглянуті у статті Чередник В.А. [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Враховуючи те, що наукові дослідження, результати яких є вже опублікованими у науковій літературі, стосувалися в більшій мірі різних аспектів функціонування системи освіти в цілому і окремих питань функціонування системи загальної середньої освіти, то доцільно приділити увагу більш вузькій області, а саме, динаміці фінансування закладів загальної середньої освіти різних форм власності на прикладі міста Києва.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є аналіз систем фінансування закладів загальної середньої освіти України різних форм власності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні освіта є державним пріоритетом. За законодавством України держава гарантує право кожного на якісну та доступну освіту та забезпечує безоплатну загальну повну освіту відповідно до стандартів освіти [11, ст. 4; 12, ст. 2]. Фінансування закладів загальної середньої освіти відбувається за рахунок коштів державного бюджету, у тому числі надання освітніх субвенцій місцевим бюджетам, коштів місцевого бюджету, а також інших джерел не заборонених законодавством [11, ст. 78; 12, ст. 58]. Заклади загальної середньої освіти міста Києва фінансуються за рахунок коштів місцевого бюджету і інших джерел, не заборонених законодавством. В місті Києві головними розпорядниками бюджетних коштів на утримання та підтримку закладів загальної середньої освіти є райони в місті Києві державні адміністрації. Відповідно до Бюджетного кодексу України головні розпорядники забезпечують цільове та ефективне використання бюджетних коштів, здійснюють управління ними та подають в встановленому порядку бюджетні запити на відповідний рік з обґрунтуваннями та фінансово-економічними розрахунками. Розрахунок обсягу бюджетних видатків проводиться з урахуванням різних чинників: рівня інфляції в країні, кількості учнів в закладі освіти, забезпечення безпеки учнів під час освітнього процесу та забезпечення побутових умов в закладах загальної середньої освіти для організації освітнього процесу. Питання безпечних умов освітнього процесу набуло особливої актуальності під час повномасштабної війни в Україні. Для закладів загальної середньої освіти міста Києва у 2022 р. для облаштування укріплень додатково було виділено із бюджету міста 247 млн. грн. Фінансування закладів загальної середньої освіти за рахунок коштів місцевого бюджету передбачає фінансове забезпечення обов'язкових витрат, зокрема, заробітної плати вчителів та інших працівників закладів освіти. Питома вага видатків на заробітну плату працівникам закладів загальної середньої освіти міста Києва склала у 2022 р. 75,83% у загальних витратах на організацію освітнього процесу.

Заклади загальної середньої освіти за законодавством України можуть бути державної, комунальної та приватної форми власності.

Кількість закладів загальної середньої освіти приватної форми власності в місті Києві обмежена. Проте зі змінами у законодавстві України у 2019 р. щодо можливості отримання освітньої субвенції з державного бюджету України закладами загальної середньої освіти приватної форми власності на оплату праці педагогічних працівників, їх кількість, починаючи з 2020 р., почала зростати [13] (табл. 1).

За результатами проведеного аналізу можна зробити наступні висновки. Кількість закладів загальної середньої освіти, фінансування діяльності яких здійснюється за рахунок видатків із бюджету міста Києва, за період 2020–2023 рр., зменшилось на 7,02%. Кількість приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, за той же період зросла у 2,53 рази. Питома вага кількості приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, у загальній кількості закладів загальної середньої освіти міста Києва, у

2023 р. склала 21,66%. Обсяг фінансування закладів загальної середньої освіти міста Києва за 2020–2023 рр. зріс на 7,02%. Обсяг фінансування приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, за той же період зріс у 3,18 рази. Питома вага обсягів фінансування приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, у загальному обсязі фінансування закладів загальної середньої освіти, зросла з 0,66% у 2020 р. до 1,98% у 2023 р. Зростання кількості приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, за короткий період 2020–2023 рр. свідчить про те, що зростає зацікавленість батьків надати освіту своїй дитині у приватній школі і цей вид бізнесу є цікавим для підприємців.

Результати проведеного аналізу щодо динаміки обсягів фактичних витрат бюджетних коштів міста Києва на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік в закладах

Таблиця 1

Динаміка кількості приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію

Назва показника	Роки				Відхилення даних 2023 р. від даних 2020 р., %
	2020	2021	2022	2023 (план)	
Загальна кількість закладів загальної середньої освіти, які фінансуються із бюджету міста Києва, закладів	427	425	423	397	- 7,02
Кількість приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, закладів	34	62	78	86	Зростання у 2,53 рази
Питома вага кількості приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, у загальній кількості закладів загальної середньої освіти міста Києва, %	7,96	14,59	18,44	21,66	13,7
Обсяг фінансування закладів загальної середньої освіти міста Києва, млн. грн.	9593,6	11673,4	12682,3	10267,4	7,02
Обсяг фінансування приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, тис. грн.	63,81	124,90	210,78	203,16	Зростання у 3,18 рази
Питома вага обсягів фінансування приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, у загальному обсязі фінансування закладів загальної середньої освіти, %	0,66	1,06	1,66	1,98	1,32

Джерело: складено автором за даними бюджетних запитів та звітів районних в м. Києві державних адміністрацій

загальної середньої освіти комунальної та приватної форм власності наведені в табл. 2.

За результатами проведеного аналізу можна зробити наступні висновки.

Фактичні витрати бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік в закладі загальної середньої освіти комунальної форми власності зменшились у 2023 р. на 10,06% у порівнянні із довоєнним

2021 р., що викликано війною, зміною організаційних форм навчання, плінністю контингенту та кадрів, необхідністю спрямовувати бюджетні кошти на створення безпечних умов в закладах освіти. За період 2019–2021 рр. відбувалось постійне зростання фактичних витрат бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік в закладах загальної середньої освіти комунальної форми

Таблиця 2

Динаміка обсягів фактичних витрат бюджетних коштів міста Києва на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік в закладах загальної середньої освіти комунальної та приватної форм власності

Назва показника	Роки					Відхилення даних 2023 р. від даних 2019 р.
	2019	2020	2021	2022	2023	
Фактичні середні витрати бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу (оплата праці з нарахуваннями) на 1 учня в рік у закладах загальної середньої освіти комунальної форми власності, тис. грн.	21223	23463	30168	29047	27132	27,84
Індекс зміни фактичних середніх витрат бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік у закладах загальної середньої освіти комунальної форми власності, долі одиниць	1,02	1,11	1,29	0,96	0,93	-
Фактичні середні витрати бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу (оплата праці педагогічних працівників з нарахуваннями) на 1 учня в рік у закладах загальної середньої освіти приватної форми власності, тис. грн.	Н.д.	6152,7	11969,6	9216,6	7287,7	18,45
Індекс зміни фактичних середніх витрат бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік у закладах загальної середньої освіти приватної форми власності, долі одиниць	-	-	1,94	0,77	0,79	-
Питома вага фактичних витрат бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік в закладі загальної середньої освіти приватної форми власності у порівнянні із закладом загальної середньої освіти комунальної форми власності, %	-	26,22	39,67	31,73	26,86	0,64

Джерело: складено автором за даними бюджетних запитів та звітів районних в м. Києві державних адміністрацій

власності. Обсяг фактичних середніх витрат бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік у закладах загальної середньої освіти комунальної форми власності за період 2019–2021 рр. зріс на 42,15%, а у 2022 р. зменшився на 3,72% у порівнянні з 2021 р. і у 2023 р. зменшився на 6,59% у порівнянні із 2022 р. Обсяг фактичних середніх витрат бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу (оплата праці педагогічних працівників з нарахуваннями) на 1 учня в рік у закладах загальної середньої освіти приватної форми власності у 2023 р. зріс на 18,45% у порівнянні із 2020 р. У 2021 р. Обсяг фактичних витрат на забезпечення організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, у 2021 р. зріс майже вдвічі у порівнянні з попереднім 2020 р., проте у 2022 р. відмічене зниження обсягів фінансування на 23,00% у порівнянні із 2021 р. і у 2023 р. знизився на 20,93% у порівнянні із 2022 р.

Зменшення обсягів фінансування закладах загальної середньої освіти приватної форми власності за рахунок освітньої субвенції у 2023 р. викликано війною в Україні. Питома вага фактичних витрати бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік в закладі загальної середньої освіти приватної форми власності у порівнянні із закладом загальної середньої освіти комунальної форми власності склала у 2023 р. 26,86% і необхідно відмітити тенденцію до зростання питомої ваги за період 2020–2023 рр. на 0,64%.

Висновки. За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що орга-

нізація освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти комунальної форм власності фінансується за рахунок місцевого бюджету, а організація освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти приватної форми власності фінансується більшою мірою за рахунок приватних коштів (внесків батьків, благодійних внесків тощо). В місті Києві за період 2020–2023 рр. спостерігається зростання кількості закладів загальної середньої освіти приватної форми власності, які отримують освітню субвенцію, у 2,53 рази. Відповідно зросли і обсяги бюджетного фінансування приватних закладів загальної середньої освіти міста Києва, які отримують освітню субвенцію, у 3,18 рази. Проте питома вага фактичних витрати бюджетних коштів на забезпечення освітнього процесу на 1 учня в рік в закладі загальної середньої освіти приватної форми власності склала у 2023 р. 26,86% у порівнянні із закладом загальної середньої освіти комунальної форми власності. Розвиток закладів загальної середньої освіти приватної форми власності в останні роки свідчить про зацікавленість як з боку підприємців до цього виду діяльності так і з боку батьків щодо можливості надати освіту своїм дітям у приватному навчальному закладі.

Підтримка закладів загальної середньої освіти приватної власності за рахунок коштів освітньої субвенції державного бюджету впливає на собівартість послуги та дає можливість встановлювати плату за освітню послугу доступну для більш широкого кола киян, створює конкуренцію щодо якості надання освітніх послуг між комунальними та приватними закладами освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дем'янишина О.А., Гвоздей Н.І., Кірдан О.П. Система фінансування закладів загальної середньої освіти: міжнародний досвід для України. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 3 (17). С. 27–39.
2. Литвин Л. Зарубіжний досвід фінансування освіти: перспективи та застосування в Україні. *Україна-Європа-світ. Міжнародний збірник наукових праць*. 2017. № 19. С. 393–397.
3. Ярош А.О. Способи фінансування загальної середньої освіти в зарубіжних країнах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Юриспунденція*. 2015. № 16. Том 1. С. 99–101.
4. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування : монографія / за ред. С.Л. Лондара ; ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2021. 274 с.
5. Юрченко А.М., Краус К.М., Краус Н.М. Інституційні засади управління фінансовим забезпеченням закладів освіти: світовий досвід та українська практика. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2022. № 1 (9). С. 16–33.
6. Бучковська Я.Г., Баранецька О.В. Фінансування освіти в Україні: стан та перспективи. *Університетські наукові записки*. 2017. № 64. С. 259–271.
7. Лукашенко Л.В. Фінансування закладів загальної середньої освіти в умовах децентралізації: проблеми та перспективи розвитку. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. Вип. 3 (83). С. 67–71.
8. Бойко Т.Ю. Фінансування закладів освіти на міському рівні в умовах децентралізації влади в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2017. Вип. 27. Частина 2. С. 147–151.

9. Климчук І.О. Фінансові аспекти економічної складової прогнозування та розвитку закладів освіти в Україні. *Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»*. 2019. № 6 (33). С. 11–15.
10. Чередник В.А. Джерела додаткового фінансування загальної середньої освіти в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2015. Вип. 11. Частина 5. С. 116–119.
11. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
12. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (у редакції від 05.06.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
13. Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-%D0%BF#Text>

REFERENCES:

1. Demianyshyna, O., Gvozdej, N. and Kirdan, O. (2023) Systema finansuvannia zakladiv zahal'noi seredn'oi osvity: mizhnarodnyj dosvid dlia Ukrainy [System of financing of general secondary education institutions: international experience for Ukraine]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnologii – Scientific innovations and advanced technologies*, 3 (17), 27–39. (in Ukrainian)
2. Lytvyn, L. (2017) Zarubizhnyj dosvid finansuvannia osvity: perspektyvy ta zastosuvannia v Ukraini [Foreign experience in financing education: prospects and application in Ukraine]. *Ukraina-Yevropa-svit. Mizhnarodnyj zbirnyk naukovykh prats' – Ukraine-Europe-world. International collection of scientific papers*, 19, 393–397. (in Ukrainian)
3. Yarosh, A.O. (2015) Sposoby finansuvannia zahal'noi seredn'oi osvity v zarubizhnykh krainakh [Ways of financing general secondary education in foreign countries]. *Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yuryspundentsiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser.: Jurisprudence*, 16, vol. 1, 99–101. (in Ukrainian)
4. Udoshkalennia finansuvannia systemy osvity Ukrainy iak peredumova uspishnoho reformuvannia: monohrafiia [Improving the financing of the education system of Ukraine as a prerequisite for successful reform: monograph]. under the editorship S. L. Londara; DNU "Institute of Educational Analytics". Kyiv, 2021. 274 p. (in Ukrainian)
5. Yurchenko, A.M., Kraus, K.M. and Kraus, N.M. (2022) Instytutsijni zasady upravlinnia finansovym zabezpechenniam zakladiv osvity: svitovyj dosvid ta ukrains'ka praktyka [Institutional principles of managing the financial support of educational institutions: world experience and Ukrainian practice]. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, 1 (9), 16–33. (in Ukrainian)
6. Buchkovska Y.G. and Baranetska O.V. (2017) Finansuvannia osvity v Ukraini: stan ta perspektyvy. Univer-sytets'ki naukovy zapysky [Funding of education in Ukraine: state and prospects]. *Universytets'ki naukovy zapysky – University scientific notes*, 64, 259–271. (in Ukrainian)
7. Lukashenko, L.V. (2017) Finansuvannia zakladiv zahal'noi seredn'oi osvity v umovakh detsentralizatsii: problemy ta perspektyvy rozvytku [Financing of general secondary education institutions in conditions of decentralization: problems and development prospects]. *Problems of the systemic approach in economics – Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*, 3 (83), 67–71. (in Ukrainian)
8. Boyko, T.Yu. (2017) Finansuvannia zakladiv osvity na mis'komu rivni v umovakh detsentralizatsii vlady v Ukraini [Financing of educational institutions at the city level in the conditions of decentralization of power in Ukraine]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences*, 27, part 2, 147–151. (in Ukrainian)
9. Klymchuk, I.O. (2019) Finansovi aspekty ekonomichnoi skladovoi prohnozuvannia ta rozvytku zakladiv osvity v Ukraini [Financial aspects of the economic component of forecasting and development of educational institutions in Ukraine]. *Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»*, 6 (33), 11–15. (in Ukrainian)
10. Cherednyk V.A. (2015) Dzherela dodatkovoho finansuvannia zahal'noi seredn'oi osvity v Ukraini. [Sources of additional financing of general secondary education in Ukraine]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences – Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Seria: Ekonomichni nauky*, 11, part 5, 116–119. (in Ukrainian)
11. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII [On education: Law of Ukraine from 05.09.2017 No. 2145-VIII] (2017, September 05). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (in Ukrainian)
12. Pro povnu zahalnu seredniu osvitu: Zakon Ukrainy vid 16.01.2020 № 463-IX (u redaktsii vid 01.08.2020 r.) [On comprehensive general secondary education: Law of Ukraine dated 16.01.2020 No. 463-IX (as amended from 05.06.2023)]. (2020, January 16). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (in Ukrainian)
13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015) Deiaki pytannia nadannia osvitn'oi subventsii z derzhavnoho biudzhetu mistsevym biudzhetam [Some issues of providing educational subvention from the state budget to local budgets]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.01.2015 r. № 6*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)